

Wijziging van de Wet op het financieel toezicht ter implementatie van de richtlijn verzekeringsdistributie (Wet implementatie richtlijn verzekeringsdistributie)

MEMORIE VAN TOELICHTING

ALGEMEEN

1. Richtlijn

1.1. Doel en inhoud richtlijn

Dit wetsvoorstel strekt tot wijziging van de Wet op het financieel toezicht (Wft) ter implementatie van de richtlijn nr. 2016/97 van het Europees Parlement en de Raad van 20 januari 2016 betreffende verzekeringsdistributie (herschikking) (PbEU 2016, L 26) (hierna: richtlijn verzekeringsdistributie). De richtlijn verzekeringsdistributie vervangt de richtlijn verzekeringsbemiddeling uit 2002. De richtlijn verzekeringsdistributie heeft tot doel het creëren van een gelijk speelveld voor alle marktpartijen die bij de verkoop van verzekeringen zijn betrokken, het verbeteren van de bescherming van de consument en het bevorderen van een interne markt voor financiële diensten. Tevens heeft de richtlijn als bijkomend doel de sancties in geval van overtredingen van de richtlijn te harmoniseren.

De richtlijn verzekeringsbemiddeling had uitsluitend betrekking op bemiddelaars in verzekeringen. De richtlijn verzekeringsdistributie breidt het toepassingsgebied van de richtlijn uit naar "direct writers" en bedrijven die verzekeringen als aanvulling op een goed of verlening van een dienst verkopen (zoals autoverhuurders en reisbureaus). De richtlijn verzekeringsdistributie verduidelijkt de te volgen notificatieprocedure wanneer een bemiddelaar in verzekeringen het voornemen heeft zijn werkzaamheden via een bijkantoor of via het verrichten van diensten uit te oefenen in een andere lidstaat, alsook de bevoegdheden van de toezichthoudende autoriteiten in de lidstaat van herkomst en de lidstaat van ontvangst in dit verband. Verder zijn de regels over vakbekwaamheid en de regels omtrent advisering en informatieverstrekking (zowel over de dienstverlening als over het verzekeringsproduct) aangescherpt. Voorts stelt de richtlijn verzekeringsdistributie regels met betrekking tot transparantie over de beloning en het voorkomen en beheersen van belangenconflicten. De richtlijn verzekeringsdistributie bevat eveneens aanvullende gedragsregels met betrekking tot verzekeringen met een beleggingscomponent. Tenslotte bepaalt de richtlijn verzekeringsdistributie dat de lidstaten ervoor dienen te zorgen dat bestuursrechtelijke sancties en andere maatregelen doeltreffend, evenredig en afschrikwekkend zijn. Daarnaast is in de richtlijn een artikel opgenomen met de voornaamste inbreuken en zijn administratieve sancties en maatregelen opgenomen die de toezichthouders bij belangrijke inbreuken minimaal moeten kunnen opleggen.

1.2. Minimumharmonisatie en lidstaatopties

De richtlijn verzekeringsdistributie is gericht op minimumharmonisatie. Dit betekent dat lidstaten aanvullende regels kunnen stellen en een onderwerp uitgebreider kunnen reguleren dan de desbetreffende bepaling(en) in de richtlijn. Bovendien bepaalt de richtlijn verzekeringsdistributie op verschillende plaatsen expliciet dat lidstaten strengere regels mogen handhaven of opstellen (de zogenaamde lidstaatopties). Het gaat om de volgende lidstaatopties:

- de richtlijn bevat in artikel 3, eerste lid, derde en vierde alinea, de mogelijkheid dat verzekeraars, bemiddelaars of andere lichamen kunnen samenwerken met de bevoegde autoriteiten voor de registerinschrijving van bemiddelaars alsmede voor het toepassen van de in artikel 10 bepaalde vereisten. Bemiddelaars kunnen worden ingeschreven door een verzekeraar, andere bemiddelaar of door een branchevereniging onder toezicht van een bevoegde autoriteit. Van deze lidstaatoptie wordt geen gebruik gemaakt;
- artikel 3, eerste lid, vijfde en zesde alinea, van de richtlijn bepaalt dat de bemiddelaar onder verantwoordelijkheid van een verzekeraar of andere bemiddelaar mogen handelen. De lidstaten kunnen in een dergelijk geval bepalen dat de verzekeraar respectievelijk de andere bemiddelaar ervoor zorgt dat de bemiddelaar aan de voorwaarden van registratie voldoet en de bemiddelaar wordt geregistreerd bij de toezichthoudende instantie. Van deze lidstaatoptie is gebruik gemaakt zodat de bemiddelaar gebruik kan blijven maken van artikel 2:81, tweede lid (de zogenaamde verbonden bemiddelaar);
- artikel 10, derde lid, van de richtlijn biedt de mogelijkheid dat de verzekeraar of bemiddelaar de betrouwbaarheid van zijn werknemers en, in voorkomend geval, van zijn bemiddelaar verifieert bij de vergunningverlening. Van deze lidstaatoptie wordt geen gebruik gemaakt. De AFM is de aangewezen instantie om te toetsen of aan de voorwaarden voor vergunningverlening is voldaan;
- artikel 22, tweede lid, eerste alinea, van de richtlijn bepaalt dat lidstaten strengere regels mogen handhaven of opstellen ten aanzien van informatieverstrekking en gedragsregels die zijn opgenomen in hoofdstuk V van de richtlijn. Hiervan wordt geen gebruik gemaakt.
- de richtlijn biedt in de artikelen 22, tweede lid, derde alinea, en 29, derde lid, derde alinea, de mogelijkheid om voor bepaalde verzekeringen advies verplicht te stellen. Van deze lidstaatoptie wordt geen gebruik gemaakt omdat de cliënt de keuze dient te hebben om al dan niet advies in te winnen.
- Verder bepaalt artikel 22, derde lid, dat lidstaten provisies of andere vergoedingen, die worden verstrekt door een derde partij aan een adviseur of bemiddelaar, kunnen verbieden of beperken. Van deze lidstaatoptie wordt gebruik gemaakt door het provisieverbod in artikel 86c, eerste lid, van het Bgfo te handhaven. In aanvulling hierop bepaalt artikel 29, derde lid, eerste alinea, dat een lidstaat het aanbieden of aanvaarden van provisies, commissies of niet-geldelijke vergoedingen van derden in verband met het verstrekken van verzekeringsadvies inzake verzekeringen met een beleggingscomponent kan verbieden of verder beperken. Nederland

- kiest ervoor om het provisieverbod te handhaven voor complexe producten zoals verzekeringen met een beleggingscomponent.
- de richtlijn biedt in artikel 30, derde lid, de mogelijkheid om bepaalde verzekeringen met een beleggingscomponent via "het execution only kanaal" aan te bieden zonder de zogenaamde passendheidstoets uit te voeren. Van deze lidstaatoptie wordt gebruik gemaakt. Aangesloten wordt bij de implementatie van de richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 (zie artikel 4:24 van de Wft).

2. Begrippen

De richtlijn verzekeringsdistributie introduceert een aantal nieuwe definities. Een aantal begrippen zijn nieuw maar komen inhoudelijk overeen met bestaande definities in de Wft. Het gaat onder meer om de definitie van verzekeringsdistributie, nevenverzekeringstussenpersoon en verzekeringsdistributeur. Voorgesteld wordt om bij de implementatie van de richtlijn verzekeringsdistributie in de Wft waar mogelijk aan te sluiten bij de reeds bestaande definities van bemiddelen, bemiddelaar, herverzekeraar en verzekeraar zoals opgenomen in artikel 1:1 van de Wft. Het begrip verzekeringstussenpersoon en nevenverzekeringstussenpersoon wordt in onderhavig wetsvoorstel niet gebruikt aangezien onder de definitie van bemiddelaar in verzekeringen in de Wft zowel de verzekeringstussenpersoon als de nevenverzekeringstussenpersoon valt. De definitie van verzekeringsdistributie in artikel 2 van de richtlijn verzekeringsdistributie valt samen met de definitie van aanbieden en bemiddelen zoals opgenomen in de Wft. Daarom is er geen aparte definitie van verzekeringsdistributie opgenomen in onderhavig wetsvoorstel. Een verzekeringstussenpersoon, een nevenverzekeringstussenpersoon en een verzekeringsonderneming kwalificeren als verzekeringsdistributeur zoals opgenomen in de richtlijn verzekeringsdistributie. In onderhavig wetsvoorstel is ervoor gekozen om het begrip verzekeringsdistributeur niet te gebruiken maar per voorschrift aan te geven of het desbetreffende voorschrift van toepassing is op een bemiddelaar in verzekeringen (hieronder begrepen de nevenverzekeringstussenpersoon) of een verzekeraar (indien de verzekeraar rechtstreeks verzekeringen aanbiedt aan cliënten).

3. Reikwijdte

Consumenten moeten hetzelfde beschermingsniveau genieten ondanks de verschillen in distributiekanaal. Een gelijk speelveld tussen marktpartijen die bij de verkoop van verzekeringen zijn betrokken is essentieel om ervoor te zorgen dat hetzelfde beschermingsniveau geldt en dat de consument erop kan vertrouwen dat de verschillende marktpartijen dienen te voldoen aan dezelfde regels inzake consumentenbescherming (zie overwegingen 6 en 16 van de preambule bij de richtlijn verzekeringsdistributie). Verschillende marktpartijen kunnen verzekeringen distribueren. Naast bemiddelaars in verzekeringen, adviseurs, gevolmachtigde agenten vallen ook verzekeraars die rechtstreeks verzekeringen aanbieden ("direct writers") onder de richtlijn verzekeringsdistributie. Evenals vergelijkingsites en marktpartijen die verzekeringen in aanvulling op een goed of de verlening van een dienst verkopen, zoals reisbureaus en autoverhuurbedrijven, tenzij deze marktpartijen aan de voorwaarden voor vrijstelling voldoen.

De richtlijn verzekeringsdistributie is niet van toepassing op personen met een andere hoofdberoepswerkzaamheid, zoals belastingadviseurs, accountants of

advocaten, die in het kader van die andere beroepswerkzaamheid incidenteel advies op verzekeringsgebied verstrekken, zonder daarbij de klant te willen assisteren bij de sluiting of uitvoering van de verzekeringsovereenkomst. Verder is de richtlijn niet van toepassing op het beroepshalve afhandelen van schadegevallen voor een verzekeraar of herverzekeraar, schaderegeling en schade-expertise (zie ook overweging 14 van de preambule bij de richtlijn).

De richtlijn verzekeringsdistributie is onder bepaalde voorwaarden niet van toepassing op personen die verzekeringen verkopen in aanvulling op de levering van een goed of de verlening van een dienst ("nevenverzekeringstussenpersonen"). De verzekering dient het risico te dekken van een defect, verlies van of beschadiging van het door die aanbieder geleverde goed of het niet-gebruik maken van een dienst die door die aanbieder wordt geleverd. De verzekering kan ook risico's dekken die verband houden met reizen, zoals een annuleringsverzekering of een verzekering tegen verlies van bagage. De premie mag in beide gevallen niet hoger zijn dan € 600 pro rata per jaar. Indien de verzekering een aanvulling is op een dienst en de duur van de dienst gelijk is aan of minder dan drie maanden dan mag het premiebedrag per persoon niet hoger zijn dan € 200. Indien aan deze voorwaarden is voldaan, valt de nevenverzekeringstussenpersoon niet onder de richtlijn. Een verzekeraar die verzekeringen aanbiedt via een nevenverzekeringstussenpersoon die is vrijgesteld van de vergunningplicht dient er echter voor te zorgen dat de nevenverzekeringstussenpersoon aan bepaalde basisregels voldoet, zoals het bekendmaken van de identiteit van de verzekeraar en de wijze waarop een klacht kan worden ingediend, en dat de nevenverzekeringstussenpersoon rekening houdt met de wensen en behoeften van de klant.

4. Hoofdpunten van het wetsvoorstel

In de artikelsgewijze toelichting worden de regels die worden gesteld gedetailleerd uitgewerkt. Dit hoofdstuk van de algemene toelichting geeft de hoofdpunten van het implementatiewetsvoorstel weer.

§4.1. Vergunningverlening en registerinschrijving

Bemiddelaars in verzekeringen dienen een vergunning te hebben om in Nederland te kunnen bemiddelen (artikel 2:80 van de Wft) en zij dienen te worden ingeschreven in het register van de Autoriteit Financiële Markten (AFM) (zie artikel 1:107 van de Wft). De vergunningplicht voor verzekeraars is geregeld in artikel 2:27 van de Wft en gebaseerd op de richtlijn Solvabiliteit II. Nevenverzekeringstussenpersonen dienen eveneens over een vergunning te beschikken tenzij wordt voldaan aan artikel 2:81, tweede lid, van de Wft. Vrijgestelde verzekeringstussenpersonen hoeven geen vergunning aan te vragen. Dit zal volgen uit de Vrijstellingsregeling Wft.

§4.2. Grensoverschrijdende dienstverlening

Verzekeraars en bemiddelaars die over een vergunning beschikken, kunnen diensten verlenen naar een andere lidstaat via een bijkantoor of via het verrichten van diensten indien aan de voorgeschreven notificatieprocedures wordt voldaan. De notificatieprocedure voor bemiddelaars in verzekeringen met zetel in Nederland die een vergunning hebben op grond van artikel 2:80, eerste lid, van de Wft is opgenomen in de artikelen 2:125 en 2:125a. Ook bemiddelaars die bemiddelen in verzekeringen als aanvulling op de levering

van een goed of de verlening van een dienst en geregistreerd zijn in het register bij de AFM kunnen grensoverschrijdende diensten verlenen.

§4.3. Vakbekwaamheid

Om een hoge mate van professionaliteit en vakbekwaamheid te garanderen bij bemiddelaars en bij werknemers van (her)verzekeringsbemiddelaars die zich bezighouden met het aanbieden, bemiddelen of adviseren van verzekeringen aan klanten, bevat de richtlijn verzekeringsdistributie regels ten aanzien van het niveau van vakbekwaamheid waar zij over dienen te beschikken.

Deze vakbekwaamheid moet beantwoorden aan de mate van complexiteit van de financiële dienstverlening. Zo zullen voor het aanbieden en adviseren van verzekeringen met een beleggingscomponent zwaardere vakbekwaamheidseisen gelden gelet op de complexiteit van die verzekeringen

en de vernieuwingen waar deze verzekeringen aan onderhevig zijn.

Bij verzekeraars en bemiddelaars dienen leidinggevend en werknemers die direct betrokken zijn bij de distributie van verzekeringen over voldoende kennis en vakbekwaamheid te beschikken voor het uitoefenen van die werkzaamheden. Personen die zich alleen bezighouden met administratieve taken zijn hiervan uitgezonderd. Bovendien dienen bemiddelaars en werknemers van verzekeraars permanent vakbekwaam te zijn. Het huidige regime voor permanente educatie zal gehandhaafd blijven.

Voor nevenverzekeringstussenpersonen geldt dat die personen die verantwoordelijk zijn voor het als nevenactiviteit distribueren van verzekeringen over voldoende kennis en vakbekwaamheid moeten beschikken. Zij dienen de bepalingen en voorwaarden van de polissen die zij distribueren te kennen en, in voorkomend geval, de regels inzake het afhandelen van schadegevallen en klachten.

§4.4. Informatievereisten en gedragsregels

Verzekeraars, bemiddelaars en adviseurs dienen zich op loyale, billijke en professionele wijze in te zetten voor de belangen van hun cliënten. De informatie die aan cliënten wordt verstrekt dient correct, duidelijk en niet-misleidend te zijn.

§4.4.1 Belangenconflicten en transparantie

Een verzekeraar, bemiddelaar of adviseur zorgt ervoor dat hij of zijn medewerkers niet zodanig worden beloofd of beoordeeld dat er conflicten ontstaan om in het belang van de klant te handelen. Een verzekeraar dient de cliënt voorafgaand aan de totstandkoming van een verzekeringsovereenkomst te informeren over de aard van de vergoeding die haar werknemers ontvangen met betrekking tot de desbetreffende verzekering. Een bemiddelaar of adviseur informeert de cliënt voorafgaand aan de totstandkoming van een schadeverzekeringsovereenkomst over de wijze waarop hij wordt beloofd. Dat wil zeggen hij informeert de cliënt of hij werkt op basis van een rechtstreeks door de cliënt betaalde provisie, op basis van provisie betaald door de aanbieder of op basis van een andere soort vergoeding inclusief economische voordelen van welke aard dan ook. Indien een provisie rechtstreeks door de cliënt wordt betaald, doet de bemiddelaar of adviseur mededeling van de hoogte van het bedrag of, indien het bedrag niet kan worden achterhaald, de wijze van berekening van de provisie. Indien de cliënt uit hoofde van de verzekeringsovereenkomst na het sluiten van de overeenkomst andere betalingen dient te verrichten dan de geplande betalingen, deelt de verzekeraar, bemiddelaar respectievelijk de adviseur voor elk van die

betalingen mee wat de aard en hoogte van het te betalen bedrag is.

Daarnaast moet de bemiddelaar of adviseur voorafgaand aan de totstandkoming van een verzekeringsovereenkomst kenbaar maken of sprake is van een bepaalde eigendomsverhouding met de aanbieder of de moedermaatschappij van de aanbieder. Het gaat hier om een eventuele gekwalificeerde deelneming van tien procent of meer van de stemrechten of van het kapitaal in elkaars onderneming, zoals gedefinieerd in artikel 1:1 van de Wft. Tevens informeert de adviseur de cliënt met betrekking tot de geadviseerde overeenkomst of hij al dan niet adviseert op basis van een objectieve analyse en of hij al dan niet een contractuele verplichting heeft uitsluitend voor een of meer aanbieders te adviseren.

§4.4.2 Pre-contractuele informatie: Informatiedocument schadeverzekeringen

De verzekeraar of bemiddelaar die een schadeverzekering ontwikkelt dient een informatiedocument op te stellen. Hierin is een samenvatting opgenomen over de verzekeringsdekking, de wijze en duur van betaling van de premies, de belangrijkste uitsluitingen, de verplichtingen die uit de overeenkomst voortvloeien, de looptijd en wijze van beëindiging van de overeenkomst. De European Insurance and Occupational Pensions Authority (EIOPA) ontwikkelt een gestandaardiseerde presentatievorm van het informatiedocument. Het standaardinformatiedocument dient door de verzekeraar of de bemiddelaar voor het sluiten van de verzekeringsovereenkomst aan de consument te worden verstrekt.

§4.4.3 Koppelverkoop

Koppelverkoop is het aangaan of aanbieden van een verzekering als onderdeel van een pakket met andere financiële producten of diensten waarbij de verzekering ook afzonderlijk aan de cliënt wordt aangeboden. Koppelverkoop kan voor cliënten voordelen hebben, maar kan er ook toe leiden dat onvoldoende rekening wordt gehouden met de belangen van de cliënt. Dit is niet het geval indien de onderdelen van het pakket ook apart of van andere aanbieders kunnen worden gekocht. Daarom wordt bepaald dat indien een verzekering wordt aangeboden of wordt geadviseerd als aanvulling op de levering van een goed of de verlening van een dienst, als onderdeel van een pakket of dezelfde overeenkomst, de desbetreffende verzekeraar respectievelijk bemiddelaar de cliënt de mogelijkheid dient te bieden het goed of dienst afzonderlijk aan te schaffen. Indien een verzekeraar of een bemiddelaar deze verplichting niet nakomt, handelt de verzekeraar respectievelijk bemiddelaar onrechtmatig. Er is dan sprake van een oneerlijke handelspraktijk. Naast de Wft is de AFM daarom ook op grond van artikel 3.1, eerste lid, van de Whc bevoegd om hiertegen op te treden omdat het om een financiële dienst gaat (namelijk het aanbieden respectievelijk bemiddelen in verzekeringen).

§4.5. Productontwikkelingsproces

Verzekeraars en bemiddelaars die verzekeringen ontwikkelen dienen te beschikken over een productontwikkelingsproces. Tijdens het productontwikkelingsproces wordt een beoogde doelmarkt bepaald en wordt gewaarborgd dat de geplande distributiestrategie aansluit op de beoogde doelmarkt. De verzekeraar of bemiddelaar dient bovendien redelijke stappen te nemen om ervoor te zorgen dat de verzekering wordt gedistribueerd op de beoogde doelmarkt. Verzekeraars en bemiddelaars die verzekeringen

ontwikkelingen, verstrekken aan de distributeurs alle relevante informatie over de desbetreffende verzekering en het productontwikkelingsproces, inclusief de beoogde doelmarkt. Wanneer een distributeur een cliënt adviseert over een verzekering die hij niet zelf heeft ontwikkeld of dergelijke producten aanbiedt, beschikt de distributeur over adequate procedures en maatregelen om de relevante informatie over de desbetreffende verzekering van de verzekeraar te verkrijgen en de kenmerken van de verzekering en de beoogde doelmarkt te begrijpen. De Europese Commissie heeft de bevoegdheid om gedelegeerde handelingen vast te stellen met betrekking tot het productontwikkelingsproces. Het productontwikkelingsproces zal verder worden uitgewerkt in het Bgfo.

§4.6. Aanvullende regels met betrekking tot verzekeringen met een beleggingscomponent

Verzekeringen met een beleggingscomponent worden vaak aangeboden aan consumenten als alternatief voor financiële instrumenten die onder MiFID II vallen. Daarom is het van belang een gelijk speelveld te creëren tussen verzekeraars en bemiddelaars/adviseurs die verzekeringen met een beleggingscomponent verkopen en beleggingsondernemingen. Om te zorgen dat consumenten op vergelijkbare wijze worden beschermd, gelden voor verzekeringen met een beleggingscomponent naast de gedragsregels die gelden voor verzekeringen ook de regels die betrekking hebben op financiële instrumenten zoals regels omtrent informatieverstrekking en advisering. Daarnaast dienen de verzekeraar en de bemiddelaar procedures en maatregelen te treffen om belangenconflicten te voorkomen en gelden er regels omtrent de informatieverstrekking aan cliënten. De verzekeraar of bemiddelaar dient de cliënt te waarschuwen over de risico's verbonden aan de verzekering en informatie te verstrekken over de totale kosten, alsook over het cumulatieve effect op het rendement op de belegging. Indien wordt geadviseerd dient de verzekeraar of adviseur te beoordelen of de desbetreffende verzekering met een beleggingscomponent geschikt is voor de desbetreffende klant. Daartoe wint de verzekeraar of adviseur informatie in bij de cliënt over zijn financiële positie, kennis en ervaring op beleggingsgebied, doelstellingen en risicobereidheid, voor zover dit relevant is voor het advies. De verzekeraar of adviseur dient tevens richting de klant aan te geven of periodiek de geschiktheid van de verzekering zal worden beoordeeld. Indien een cliënt via verkoop zonder advies ("execution only") een verzekering met een beleggingscomponent wil afsluiten dan dient de verzekeraar informatie in te winnen over de kennis en ervaring van de cliënt met betrekking tot de financiële dienst respectievelijk het financiële product zodat zij kan beoordelen of deze dienst of het product passend is voor de cliënt.

Verder geldt voor de verzekeraar respectievelijk de bemiddelaar in verzekeringen met een beleggingscomponent een provisieverbod.

5. Toezicht

De richtlijn verzekeringsdistributie bevat bepalingen op grond waarvan toezichthoudende autoriteiten van de verschillende lidstaten samenwerken wanneer dat voor de vervulling van hun taken uit hoofde van de richtlijn nodig is. Dergelijke samenwerking is met name van belang bij grensoverschrijdende dienstverlening. Bovendien is in de richtlijn verzekeringsdistributie een rol voor EIOPA opgenomen om de grensoverschrijdende dienstverlening te vergemakkelijken en de transparantie te vergroten.

§ 5.1. Rol EIOPA

In de richtlijn zijn taken voor EIOPA opgenomen. In de eerste plaats dient EIOPA bepaalde informatie op haar website beschikbaar te houden. Zo dient EIOPA een centraal elektronisch register aan te houden op haar website waarin de verzekeraars en bemiddelaars zijn opgenomen die het voornemen kenbaar hebben gemaakt om grensoverschrijdende diensten te verlenen. EIOPA dient verder een website op te zetten met links naar een register (of informatieloket) van elke lidstaat waarin alle verzekeraars en bemiddelaars met zetel in die desbetreffende lidstaat zijn geregistreerd. Voorts dient EIOPA op haar website hyperlinks op te nemen naar de websites van de betrokken bevoegde autoriteiten waar informatie over de regels van algemeen belang worden bekendgemaakt (artikel 11, derde lid, van de richtlijn verzekeringsdistributie). Ten tweede ontvangt EIOPA informatie van de bevoegde toezichthoudende autoriteiten van de lidstaat van ontvangst over de opgelegde maatregelen indien in het kader van het verlenen van grensoverschrijdende diensten (via dienstverrichting of via een bijkantoor) regels uit de richtlijn niet in acht zijn genomen (artikelen 5, derde lid, en 8, vijfde lid). Ten derde dient EIOPA concept technische reguleringsnormen vast te stellen. Zo dient EIOPA regelmatig het basisbedrag voor de beroepsaansprakelijkheidsverzekering aan te passen aan het Europees prijsindexcijfer van de consumentenprijzen (artikel 10, zevende lid). Verder stelt EIOPA concept technische uitvoeringsnormen vast betreffende een gestandaardiseerde presentatievorm van het informatiedocument over verzekeringsproducten (artikel 20, negende lid). De Europese Commissie kan vervolgens deze door EIOPA ontworpen technische voorschriften vaststellen. Ten vierde ontvangt EIOPA informatie van lidstaten over strengere regels die een lidstaat handhaaft of opstelt met betrekking tot het verstrekken van informatie zoals opgenomen in hoofdstuk V van de richtlijn (artikel 22, tweede lid, eerste alinea). Ten vijfde heeft EIOPA ook de bevoegdheid om richtsnoeren op te stellen. Zo heeft zij de bevoegdheid om richtsnoeren op te stellen voor de beoordeling van en het toezicht op koppelverkoop, waarin wordt aangegeven in welke situaties koppelverkoop in strijd is met de richtlijn (artikel 24). Tevens dient EIOPA voor 23 augustus 2017 richtsnoeren op te stellen voor de beoordeling van verzekeringen met een beleggingscomponent die een structuur hebben die zodanig is dat klanten de daaraan verbonden risico's moeilijk kunnen beoordelen (artikel 30, zevende lid) en heeft zij de bevoegdheid om richtsnoeren te ontwikkelen om te bepalen wanneer verzekeringen met een beleggingscomponent als niet-complex kunnen worden beschouwd (artikel 30, achtste lid). Tenslotte ontvangt EIOPA informatie van bevoegde autoriteiten over administratieve maatregelen en sancties die zijn opgelegd vanwege overtreding van in de richtlijn opgenomen regels (artikelen 32, derde lid, en 36). EIOPA publiceert in haar jaarverslag deze opgelegde administratieve maatregelen en sancties.

§ 5.2. Sancties

Artikel 31 van de richtlijn verzekeringsdistributie schrijft voor dat de lidstaten ervoor zorgen dat de toezichthoudende autoriteiten passende maatregelen en sancties kunnen opleggen wanneer de artikelen die de richtlijn implementeren worden overtreden. Hierdoor wordt handhaving van de normen gewaarborgd. De maatregelen moeten doeltreffend, evenredig en afschrikkend zijn. De maatregelen en sancties op grond van de Wft voldoen aan deze criteria. Op overtreding van de artikelen die ter de implementatie van de richtlijn worden opgenomen in de Wft, zullen sancties worden gesteld door het opnemen van de

desbetreffende artikelen in de bijlagen bij de artikelen 1:79 en 1:80. De artikelen 1:97 en 1:98 van de Wft regelen daarnaast reeds dat sancties openbaar gemaakt kunnen worden. Hiermee wordt recht gedaan aan artikel 32 van de richtlijn verzekeringsdistributie.

6. Gevolgen voor het bedrijfsleven

§ 6.1. Inleiding

In deze paragraaf worden de administratieve lasten en de nalevingskosten voor het bedrijfsleven weergegeven als gevolg van de implementatie van de richtlijn verzekeringsdistributie in dit wetsvoorstel en de daarop gebaseerde lagere regelgeving. Onder administratieve lasten worden verstaan de kosten die een onderneming moet maken om te voldoen aan informatieverplichtingen die zich richten tot de overheid. Het betreft verplichtingen tot het verzamelen, bewerken, registreren, bewaren, rapporteren en ter beschikking stellen van informatie om te voldoen aan informatieverplichtingen aan de overheid voortvloeiend uit wet- en regelgeving. De inhoudelijke nalevingskosten bestaan uit de kosten voor ondernemingen om te kunnen voldoen aan informatieverplichtingen ten aanzien van derden.

§ 6.2. Betrokken ondernemingen

Dit voorstel van wet is onder meer van toepassing op verzekeraars, herverzekeraars, bemiddelaars, adviseurs en nevenverzekeringstussenpersonen. De gehanteerde cijfers zijn gebaseerd op basis van gegevens uit de openbare Wft-registers met betrekking tot onder toezicht staande ondernemingen.

In Nederland hebben 8043 financiële dienstverleners een vergunning voor het bemiddelen/adviseren in verzekeringen. Er zijn 4800 financiële dienstverleners met zetel in een andere lidstaat die via dienstverrichting naar Nederland bemiddelen in verzekeringen. Dertig financiële dienstverleners met zetel in een andere lidstaat bemiddelen via een in Nederland gelegen bijkantoor.

De richtlijn verzekeringsdistributie heeft verder betrekking op verzekeraars en herverzekeraars. Het gaat hier om 160 verzekeraars. Naar schatting zal de richtlijn verzekeringsdistributie van toepassing zijn op 5000 nevenverzekeringstussenpersonen die nu als verbonden bemiddelaar zijn opgenomen in het register van de AFM. Waarschijnlijk zullen 2500 nevenverzekeringstussenpersonen (veelal motor- en fietsenzaken) vallen onder de vrijstellingsregeling.

§ 6.3. Informatiedocument schadeverzekeringen

De eenmalige nalevingskosten voor het aanpassen van ICT-systemen (o.a. websites) bedragen naar schatting € 10.000 per verzekeraar. De kosten voor het opstellen van een informatiedocument per schadeverzekering is naar verwachting € 1500. De totale eenmalige nalevingskosten voor het aanpassen van ICT-systemen worden geschat op $160 * € 10.000 = € 1.600.000$. De structurele nalevingskosten (o.a. aanpassen van informatiedocumenten) bedragen naar schatting € 5000 per verzekeraar. De totale structurele nalevingskosten worden geschat op $160 * € 5000 = € 800.000$.

§ 6.4. Productontwikkelingsproces

Verzekeraars dienen reeds op grond van artikel 32 Bgfo over een productontwikkelingsproces te beschikken dus de nalevingskosten voor verzekeraars zullen beperkt zijn. Verzekeraars dienen wel na te gaan of hun productontwikkelingsproces voldoet aan de regels die voortvloeien uit de richtlijn verzekeringsdistributie. Een hoogopgeleide medewerker zal 40 uur nodig hebben om dit na te gaan en eventueel het productontwikkelingsproces aan te passen. Uitgaande van een uurtarief van € 55 worden de eenmalige nalevingskosten per verzekeraar geschat op € 2200 (40 * € 55 (uurtarief)). De totale eenmalige nalevingskosten komen naar schatting uit op 160 * € 2200 = € 352.000.

De bemiddelaar in verzekeringen dient net als de verzekeraar de doelgroep van het verzekeringsproduct te bepalen en dient periodiek te evalueren of het product nog steeds passend is voor de doelgroep. Relevante informatie voor het productontwikkelingsproces (bijvoorbeeld als de verzekering niet langer passend is voor de doelmarkt) dient te worden gedeeld met de verzekeraar respectievelijk bemiddelaar die het verzekeringsproduct heeft ontwikkeld. Hiertoe dient de bemiddelaar interne processen te hebben. Een hoogopgeleide medewerker zal 20 uur nodig hebben om dit proces goed in te richten voor de bemiddelaar. De eenmalige nalevingskosten per bemiddelaar worden geschat op € 1100 (20 * € 55 (uurtarief)). De totale structurele nalevingskosten per bemiddelaar worden geschat op € 550 (10 * € 55). Uitgaande van 8043 bemiddelaars in verzekeringen worden de totale eenmalige nalevingskosten geschat op € 8.847.300 (8043 * € 1100) en de totale structurele nalevingskosten op € 4.423.650 (8043 * € 550).

§ 6.5. Vrijgestelde nevenverzekeringstussenpersonen

Nevenpersonen die zijn vrijgesteld van de Wft dienen wel informatie over de schadeverzekering, de verzekeraar en de klachtenregeling te verstrekken aan de consument. Dit is al de bestaande praktijk maar wordt nu wettelijk geregeld zodat deze voorschriften tot nalevingskosten leiden. Echter deze nalevingskosten zullen zeer beperkt zijn.

7. Marktconsultaties

Tijdens het opstellen van het concept-wetsvoorstel en de memorie van toelichting is gesproken met de AFM, de branchevereniging voor onafhankelijk adviseurs (Adfiz), de organisatie voor reisondernemers (ANVR), de Vereniging van Financieringsondernemingen in Nederland (VFN), Vereniging van Nederlandse Autoleasemaatschappijen (VNA) en het Verbond van Verzekeraars. Naar aanleiding van deze gesprekken is de memorie van toelichting op een aantal punten verduidelijkt.

8. Transponeringstabel

Implementatie van richtlijn nr. 2016/97/EU van het Europees Parlement en de Raad van 20 januari 2016 betreffende verzekeringsdistributie (herschikking) (PbEU 2016, L 26).

Afkortingen

Awb:

Algemene wet bestuursrecht

Bgfo:

Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft

Regeling grensoverschrijdende samenwerking:

Regeling grensoverschrijdende samenwerking en taakuitoefening

Wft: Wet op het financieel toezicht

Richtlijn 2016/97/EU	Wft	Omschrijving beleidsruimte	Toelichting op de k invulling van de be
Artikel 1 lid 1	Behoeft geen implementatie		
Artikel 1 lid 2	Behoeft geen implementatie (volgt uit de systematiek van de wet)		
Artikel 1 lid 3	Artikel 47 Vrijstellingsregeling Wft		
Artikel 1 lid 4	Vrijstellingsregeling Wft		
Artikel 1 lid 5	Artikel 1:25		
Artikel 1 lid 6	Artikel 1:21 onderdeel e		
Artikel 2 lid 1	Artikel 1:1		
Artikel 2 lid 2	Artikel 1:21 onderdelen a t/m d		
Artikel 3 lid 1, eerste alinea	Artikel 1:107 lid 2, onderdeel a, onder 1		
Artikel 3 lid 1, tweede alinea	Behoeft geen implementatie		
Artikel 3 lid 1, derde en vierde alinea	Behoeft geen implementatie (betreft een lidstaatoptie)	Verzekeraars en tussenpersonen andere lichamen kunnen met toezichthouders samenwerken voor de registerinschrijving van tussenpersonen c.q. nevenverzekeringstussenpersonen.	Van deze lidstaatoptie gebruik gemaakt.
Artikel 3 lid 1, vijfde en zesde alinea	Artikel 2:81 lid 2	Lidstaten kunnen bepalen dat tussenpersonen of nevenverzekeringstussenpersonen onder verantwoordelijkheid van een verzekeraar of andere tussenpersoon kunnen bemiddelen. De verzekeraar moet er dan voor zorgen dat de tussenpersoon of nevenverzekeringstussenpersoon aan de voorwaarden voor registratie voldoet. De lidstaten kunnen tevens bepalen dat de verzekeraar of de andere tussenpersoon die tussenpersoon of nevenverzekeringstussenpersoon inschrijft in het register.	Van deze lidstaatoptie gebruik gemaakt zodat nevenverzekeringstussenpersonen die bemiddelen in verband met de aanvraag voor een aanbieder die desbetreffende verzekering kunnen worden aangemeld bij de AFM en niet apart een vergunning hoeven aanvragen, mits als de verzekeraar of andere tussenpersoon verantwoordelijk is voor de aanvraag desbetreffende bemiddeling.
Artikel 3 lid 1, zevende alinea	Behoeft geen implementatie		
Artikel 3 lid 1, achtste en negende alinea	Artikel 1:107 lid 3		
Artikel 3 lid 2, eerste alinea	Behoeft geen implementatie		
Artikel 3 lid 2, tweede alinea	Artikel 1:107 lid 1		
Artikel 3 lid 3	Behoeft geen implementatie (bepaling richt zich tot de lidstaten)		
Artikel 3 lid 4, eerste en	Behoeft geen implementatie (bepaling richt zich tot		

tweede alinea	EIOPA)		
Artikel 3 lid 4, derde alinea	Behoeft geen implementatie (bepaling richt zich tot EIOPA)		
Artikel 3 lid 4, vierde alinea	Artikelen 1:107 lid 2, onderdeel a, onder 1, en 2:80 jo. 2:83 lid 1, 4:9 leden 1 tot en met 3		
Artikel 3 lid 4, vijfde alinea	Artikel 1:107 lid 1 en 2:80 jo. 2:83 lid 1 en 4:9, leden 1 tot en met 3		
Artikel 3 lid 4, zesde alinea	Artikelen 1:104 lid 1, onderdeel d, en 1:107 lid 1		
Artikel 3 lid 5	Artikel 1:102 lid 3		
Artikel 3 lid 6, eerste alinea	Artikelen 38 t/m 40 Besluit markttoegang financiële ondernemingen Wft		
Artikel 3 lid 6, tweede alinea	Artikel 4:26 lid 1		
Artikel 3 lid 7	Artikelen 2:83 lid 1, onderdeel d, en 4:13		
Artikel 4 lid 1	Artikelen 2:125a leden 1 en 2 en 2:126 en Besluit markttoegang financiële ondernemingen Wft		
Artikel 4 lid 2	Artikelen 2:125a leden 3 t/m 5 en 2:126		
Artikel 4 lid 3	Artikel 2:125a leden 6 en 7 en 2:126		
Artikel 5 lid 1, eerste t/m derde alinea	Artikelen 1:58 lid 1, 2, 5, onderdelen a en e, 1:75, 1:79 en 1:80		
Artikel 5 lid 1, vierde alinea	Behoeft geen implementatie		
Artikel 5 lid 2	Artikel 1:58 lid 7		
Artikel 5 lid 3	Regeling grensoverschrijdende samenwerking		
Artikel 6 lid 1	Artikelen 2:125 lid 1 en 2 en 2:126 en Besluit markttoegang financiële ondernemingen Wft		
Artikel 6 lid 2	Artikelen 2:125 leden 3 t/m 6 en 2:126		
Artikel 6 lid 3	Artikelen 1:3 Awb, 3:46 Awb, 8 lid 1 Awb		
Artikel 6 lid 4	Artikel 2:125 leden 7 en 8		
Artikel 7 lid 1	Artikelen 4:8 leden 7 en 8 en 4:12 leden 10 en 11		
Artikel 7 lid 2, eerste en tweede alinea	Volgt uit de systematiek van de Wft		
Artikel 8 lid 1	Volgt uit de systematiek van de Wft (afdeling 4.2.3 is van toepassing) en artikelen 1:75 lid 1, 1:79 en 1:80		
Artikel 8 lid 2	Artikelen 1:58 leden 1 en 5, onderdelen a en e, en 1:59, leden 1 en 3		
Artikel 8 lid 3	Artikelen 1:58 leden 2 en 5, onderdelen a en e, en 1:59, lid 2		
Artikel 8 lid 4	Artikel 1:58 lid 7		
Artikel 8 lid 5	Regeling grensoverschrijdende samenwerking		
Artikel 9 lid 1	Artikelen 2:84 en 2:90		
Artikel 9 lid 2	Artikelen 2:84 en 2:90 en Regeling		

	grensoverschrijdende samenwerking		
Artikel 10 lid 1	Artikel 4:9 lid 2		
Artikel 10 lid 2	Artikel 4:9 lid 3 en Bgfo		
Artikel 10 lid 3	Artikelen 4:11 leden 2 en 3 en 4:15 lid 2, aanhef en onderdeel a en artikel 28 Bgfo		
Artikel 10 leden 4 en 5	Artikel 4:75 en 159 Bgfo [aanpassen]		
Artikel 10 lid 6	Artikel 7:936 lid 1 BW		
Artikel 10 lid 7	Behoeft geen implementatie (bepaling richt zich tot EIOPA)		
Artikel 10 lid 8	Artikelen 3:17 lid 2 onderdeel a en 4:15 lid 1 en Bgfo		
Artikel 11 lid 1	Regeling grensoverschrijdende samenwerking		
Artikel 11 lid 2	Behoeft geen implementatie (bepaling richt zich tot de lidstaten)		
Artikel 11 leden 3 en 5	Behoeft geen implementatie (bepaling richt zich tot EIOPA)		
Artikel 11 lid 4	Regeling grensoverschrijdende samenwerking		
Artikel 12 lid 1	Artikel 1:25 lid 2		
Artikel 12 leden 2 en 3	Behoeft geen implementatie (bepaling richt zich tot de lidstaten)		
Artikel 13 leden 1 t/m 3	Artikel 1:51 lid 1 en Regeling grensoverschrijdende samenwerking		
Artikel 13 lid 4	Artikel 1:89		
Artikel 14	Artikel 4:17 en 1:2 lid 3 Awb		
Artikel 15 lid 1	Artikel 4:17 lid 3 en Bgfo		
Artikel 15 lid 2	Behoeft geen implementatie (samenwerking bestaat reeds middels het grensoverschrijdend buitengerechtelijke klachtennetwerk voor financiële diensten (FIN-NET))		
Artikel 16	Artikelen 4:92, 4:93 en 4:94		
Artikel 17 lid 1	Artikel 4:24a leden 1 en 2		
Artikel 17 lid 2	Artikel 4:19 lid 2		
Artikel 17 lid 3	Artikel 4:25a en Bgfo		
Artikel 18	Artikel 4:22 lid 1 en artikel 57 Bgfo		
Artikel 19	Artikelen 4:25a en 4:25b en [art. 86f en 86i Bgfo]		
Artikel 20 lid 1	Artikelen 4:20 leden 1 en 2 en 4:22a		
Artikel 20 lid	Artikel 4:22a		

2			
Artikel 20 lid 3	Artikel 4:25 en Bgfo		
Artikel 20 lid 4	Artikelen 4:19 en 4:20 lid 1		
Artikel 20 lid 5	Artikel 4:22 lid 1 en Bgfo		
Artikel 20 lid 6 tot en met 8	Artikel 4:22 lid 1 en Bgfo		
Artikel 20 lid 9	Behoeft geen implementatie (bepaling richt zich tot EIOPA en de Europese Commissie)		
Artikel 21	Bgfo		
Artikel 22 lid 1, eerste alinea	Artikel 4:18 lid 1, onderdeel b		
Artikel 22 lid 2, eerste en tweede alinea	Behoeft geen implementatie (vanwege de aard van de bepaling)	Deze bepaling geeft lidstaten de mogelijkheid om strengere eisen te stellen op het gebied van informatie-verstrekking.	Van deze lidstaatoptie gebruik gemaakt.
Artikel 22 lid 2, derde alinea	Behoeft geen implementatie (vanwege de aard van de bepaling)	Deze bepaling geeft lidstaten de mogelijkheid om verplicht advies voor te schrijven voor bepaalde verzekeringen.	Van deze lidstaatoptie gebruik gemaakt.
Artikel 22 lid 3	artikel 86c Bgfo	Deze bepaling geeft lidstaten de mogelijkheid om het aanbieden of aanvaarden van provisies te verbieden of te beperken.	Van deze lidstaat-optie gemaakt teneinde de bescherming van bele handhaven.
Artikel 22 lid 4	Behoeft geen implementatie (bepaling richt zich tot EIOPA)		
Artikel 22 lid 5	Artikel 21 Pensioenwet		
Artikel 23 lid 1 onderdelen a, c en d	Artikel 4:22 lid 1 en Bgfo		
Artikel 23 lid 1, onderdeel b	Artikel 4:19		
Artikel 23 lid 2	Artikel 4:22 lid 1 en Bgfo		
Artikel 23 lid 3 tot en met 6	Artikel 4:22 lid 1 en Bgfo		
Artikel 23 lid 7	Artikel 4:20 leden 1 en 2 en artikelen 77 en 78 Bgfo		
Artikel 24 leden 1 en 2	Artikel 4:22 en Bgfo		
Artikel 24 lid 3	Artikelen 4:63a en 4:75a		
Artikel 24 lid 4	Behoeft geen implementatie (bepaling richt zich tot EIOPA)		
Artikel 24 lid 5	Behoeft geen implementatie		
Artikel 24 lid 6	Artikel 4:22a lid 4		
Artikel 24 lid 7	Behoeft geen implementatie (bepaling bevat een lidstaatoptie)	Lidstaten hebben de mogelijkheid om strengere regels aan te nemen of te handhaven m.b.t. koppelverkoop of producten te verbieden indien de praktijken nadelig zijn voor de consument.	Van deze lidstaatoptie gebruik gemaakt.
Artikel 25 lid 1	Artikel 4:15 leden 1 en 2 aanhef en onderdeel b, onder 2, en 3, Bgfo		
Artikel 25 lid 2	Behoeft geen implementatie (bepaling richt zich tot		

	Europese Commissie)		
Artikel 25 lid 3	Behoeft geen implementatie (volgt uit de systematiek van de wet)		
Artikel 25 lid 4	Bgfo		
Artikel 26	Behoeft geen implementatie (volgt uit de systematiek van de wet)		
Artikel 27	Artikel 4:15 leden 3 en 5		
Artikel 28 lid 1	Artikel 4:88 leden 1 en 4		
Artikel 28 lid 2	Artikel 4:88 leden 2 en 4		
Artikel 28 lid 3	Artikel 4:88 leden 3 en 4; 167b Bgfo		
Artikel 28 lid 4	Behoeft geen implementatie (bepaling richt zich tot de Europese Commissie)		
Artikel 29 lid 1	Artikel 4:20 lid 1 en Bgfo		
Artikel 29 lid 2	Artikel 4:25a lid 1 jo. artikel 86c Bgfo		
Artikel 29 lid 3	Artikel 86c Bgfo (provisieverbod); Artikel 86f Bgfo (dienstverleningsdocument: onafhankelijk advies: beoordeling van een toereikend aantal verzekeringen)	Betreft lidstaatopties: (1) provisieverbod (86c Bgfo); (2) verplicht advies voor verzekeringen met een beleggingscomponent; (3) onafhankelijk advies alleen op basis van objectieve analyse.	(1) voor verzekering beleggingscomponent provisieverbod; (2) geen gebruik van (3) transparantie over reikwijdte van de dienst is belangrijk uit oogpunt consumentenbescherming
Artikel 29 lid 4	Behoeft geen implementatie (bepaling richt zich tot de Europese Commissie)		
Artikel 29 lid 5	Behoeft geen implementatie (bepaling richt zich tot Europese Commissie)		
Artikel 30 lid 1	Artikel 4:23 leden 1 en 3		
Artikel 30 lid 2	Artikel 4:24 lid 1 tot en met 3		
Artikel 30 lid 3	Artikel 4:24 lid 4 jo. artikel 80e lid 1 Bgfo	Betreft een lidstaatoptie: geen passendheidstoets bij execution only dienstverlening indien het een niet-complex product betreft.	
Artikel 30 lid 4	Artikel 4:89 lid 6		
Artikel 30 lid 5, eerste alinea	Artikel 4:20 lid 3, onderdeel b, jo. [artikel 68c Bgfo]		
Artikel 30 lid 5, tweede en derde alinea	Artikel 4:23 lid 3 onderdelen b en c jo. en Bgfo		
Artikel 30 lid 5, vierde alinea	Artikel 4:20 lid 3 en Bgfo		
Artikel 30 lid 6	Behoeft geen implementatie (bepaling richt zich tot de Europese Commissie)		
Artikel 30 lid 7	Behoeft geen implementatie (bepaling richt zich tot EIOPA)		
Artikel 30 lid 8	Behoeft geen implementatie (bepaling richt zich tot EIOPA)		
Artikel 31 lid 1	Behoeft geen implementatie (volgt reeds uit de systematiek van de wet)		
Artikel 31 lid 2	Behoeft geen implementatie (bepaling bevat een	Deze bepaling geeft lidstaten de mogelijkheid om geen	Van deze optie wordt gebruik gemaakt: in t

	lidstaatoptie)	bestuursrechtelijke sancties in nationale wet- en regelgeving op te nemen, wanneer voor inbreuken reeds strafrechtelijke sancties bestaan.	het mogelijk om inbreuken op de Wft bestuursrechtelijk te handhaven en strafrechtelijk te handhaven volgens het una via-besluit
Artikel 31 lid 3	Behoeft geen implementatie (volgt reeds uit de systematiek van de wet)		
Artikel 31 lid 4	Artikel 5:1 lid 3 Awb, jo 51 Sr.		
Artikel 31 lid 5	Artikel 8:1 van de Awb		
Artikel 31 lid 6	Titel 5.2 Awb Artikel 1:74 Wft		
Artikel 32 lid 1	Artikelen 1:97 en 1:98		
Artikel 32 lid 2	Artikel 1:97 lid 5		
Artikel 32 lid 3	Regeling taakuitoefening en grensoverschrijdende samenwerking		
Artikel 33 lid 1	Behoeft geen implementatie (volgt reeds uit de systematiek van de wet)		
Artikel 33 lid 2 onderdeel a	Artikel 1:94a		
Artikel 33 lid 2 onderdeel b	Artikelen 1:75 en 1:79		
Artikel 33 lid 2 onderdeel c	Artikel 1:104		
Artikel 33 lid 2 onderdeel d	Artikel 1:87 leden 1 en 2		
Artikel 33 lid 2 onderdeel e	Artikelen 1:80 t/m 1:83 jo. Besluit bestuurlijke boetes		
Artikel 33 lid 2 onderdeel f	Artikelen 1:80 t/m 1:83 jo. Besluit bestuurlijke boetes		
Artikel 33 lid 3	artikelen 1:75 en 1:104		
Artikel 33 lid 4	Behoeft geen implementatie (vanwege de aard van de bepaling)		
Artikel 34	Artikel 3:4 Awb		
Artikel 35	Regeling taakuitoefening en grensoverschrijdende samenwerking + Wet Huis voor klokkenluiders		
Artikel 36	Regeling taakuitoefening en grensoverschrijdende samenwerking		
Artikel 37 lid 1	Behoeft geen implementatie		
Artikel 37 lid 2	Behoeft geen implementatie (bepaling richt zich tot EIOPA)		
Artikel 38	Behoeft geen implementatie (bepaling richt zich tot de Europese Commissie)		
Artikel 39	Behoeft geen implementatie (bepaling richt zich tot de Europese Commissie)		
Artikel 40	overgangsrecht		
Artikel 41	Behoeft geen implementatie (bepaling richt zich tot Europese Commissie en EIOPA)		
Artikel 42	Artikel III Inwerkingtreding		
Artikel 43	Behoeft geen implementatie		
Artikel 44	Behoeft geen implementatie		
Artikel 45	Behoeft geen implementatie		

Artikel 46	Behoeft geen implementatie		
Bijlage I	Bgfo		
Bijlage II	Behoeft geen implementatie		
Bijlage III	Behoeft geen implementatie		

ARTIKELSGEWIJS

A (artikel 1:1)

De wijziging van de definitie van bemiddelen verwerkt artikel 2, eerste lid, van de richtlijn verzekeringsdistributie. Aan de definitie van bemiddelen wordt een onderdeel toegevoegd waardoor wordt verduidelijkt dat aanbieders van vergelijkingssites onder bepaalde omstandigheden ook vallen onder de definitie van bemiddelen. Er is sprake van bemiddelen indien de aanbieder van een vergelijkingssite op basis van door de cliënt gekozen criteria informatie over een of meer financiële producten (met uitzondering van een financieel instrument) verstrekt, of een rangorde van financiële producten op basis van product- of prijsvergelijkingen of een korting op de prijs van het financieel product verstrekt. De cliënt moet daarnaast aan het eind van het proces de mogelijkheid hebben om direct of indirect via een website of andere media het financieel product af te sluiten. Met andere woorden de vergelijkingssite moet erop zijn gericht om een overeenkomst inzake een financieel product tot stand te brengen. De voorgestelde wijziging van de definitie van bemiddelen komt overeen met de huidige praktijk. De werkzaamheden van vergelijkingssites kwalificeren nu ook al snel als bemiddelen indien zij relevante informatie bij de cliënt inwinnen en mede op basis hiervan een productvergelijking maken (zie publicatie van de AFM van 9 september 2014). Om te voorkomen dat de indruk wordt gewekt dat alleen vergelijkingssites voor verzekeringen onder de definitie van bemiddelen vallen, wordt voorgesteld deze verduidelijking breder te trekken en onderdeel e op vergelijkingssites voor alle financiële producten (met uitzondering van financiële instrumenten) van toepassing te verklaren.

B (artikel 1:21)

Artikel 1:21 implementeert artikel 2, tweede lid, van de richtlijn verzekeringsdistributie. Artikel 1:21 bevat een aantal specifieke uitzonderingen van de reikwijdte van de Wet op het financieel toezicht (Wft) met betrekking tot verzekeringen. In onderdeel a wordt bepaald dat de wet niet van toepassing is op personen met een andere beroepswerkzaamheid dan bemiddelen in verzekeringen, zoals belastingadviseurs, accountants of advocaten, die in het kader van die andere beroepswerkzaamheid incidenteel hun klanten informatie verstrekken of adviseren over verzekeringen. Daarbij mogen zij niet de intentie hebben om een verzekeringsovereenkomst tot stand te brengen of het oogmerk hebben om de klant te assisteren bij het beheer en de uitvoering van de desbetreffende verzekering. In onderdeel b wordt verder bepaald dat de wet eveneens niet van toepassing is op het beroepshalve afhandelen van schadegevallen voor een verzekeraar, de schaderegeling en schade-expertise. Voorts wordt in artikel 1:21 bepaald dat het verstrekken van informatie over potentiële verzekeringnemers (het introduceren van een potentiële verzekeringnemer door het verstrekken van uitsluitend naam, adres woonplaats, telefoonnummer en emailadres) aan verzekeraars of bemiddelaars in verzekeringen en het verstrekken van algemene informatie over een verzekering of financiële dienstverlener aan een potentiële verzekeringnemer eveneens zijn uitgezonderd van de wet. Degene die de informatie verstrekt mag in een dergelijk geval niet de intentie hebben om een verzekeringsovereenkomst tot stand te brengen. Onderdeel e verwerkt artikel

1, zesde lid, van de richtlijn verzekeringsdistributie. Op de in onderdeel e bedoelde verzekeringen zal de regelgeving van de staten, waar de risico's of verplichtingen gelegen zijn, van toepassing zijn.

C (artikel 1:58)

Aan artikel 1:58 van de Wft wordt een zevende lid toegevoegd ter implementatie van artikel 5, tweede lid, van de richtlijn verzekeringsdistributie. Artikel 1:58 ziet onder meer op de situatie waarin een bemiddelaar in verzekeringen, herverzekeringsbemiddelaar, levensverzekeraar, of schadeverzekeraar met zetel in een andere lidstaat die vanuit een bijkantoor in Nederland zijn onderscheidenlijk haar bedrijf uitoefent of diensten verricht naar Nederland en deze financiële onderneming de bij of krachtens de Wft gegeven voorschriften overtreedt.

Als door de toezichthoudende instantie van de andere lidstaat geen maatregelen zijn getroffen of de getroffen maatregelen onvoldoende effect sorteren dan kan de toezichthouder (de Autoriteit Financiële Markten (AFM) of de Nederlandsche Bank (DNB)) een zogeheten transactieverbod opleggen (1:58, tweede lid). De betrokken financiële onderneming mag dan in Nederland geen nieuwe overeenkomsten meer afsluiten of diensten verlenen in Nederland. Voordat de toezichthouder een dergelijk besluit neemt, dient de toezichthoudende instantie van de lidstaat waar de desbetreffende financiële onderneming haar zetel heeft daarvan in kennis te worden gesteld. In artikel 1:58, zevende lid, wordt bepaald dat de toezichthouder onmiddellijk het besluit kan nemen dat de betrokken bemiddelaar niet meer mag bemiddelen in Nederland indien de desbetreffende bemiddelaar de Wft heeft overtreden en onmiddellijk optreden noodzakelijk is ter bescherming van de rechten van cliënten. Dit betekent dat de toezichthoudende instantie van de lidstaat waar de financiële onderneming haar zetel heeft niet vooraf hiervan in kennis hoeft te worden gesteld en niet hoeft te worden gewacht tot die toezichthoudende instantie een maatregel heeft getroffen.

D (artikel 1:59)

Artikel 1:59, eerste tot en met derde lid, implementeert artikel 8, tweede en derde lid, van de richtlijn verzekeringsdistributie. Dit artikel vormt het spiegelbeeld van artikel 1:58. De aanpassing van artikel 1:59 bewerkstelligt dat artikel 1:59 van toepassing is indien een bemiddelaar in verzekeringen of een herverzekeringsbemiddelaar met zetel in Nederland in een andere lidstaat een wettelijk voorschrift overtreedt. De overtreding kan voortkomen uit handelingen vanuit een bijkantoor dat in de andere lidstaat is gelegen of uit werkzaamheden die verband houden met diensten die door de verzekeringsbemiddelaar of herverzekeringsbemiddelaar worden verleend. De toezichthoudende instantie van de andere lidstaat dient bij een overtreding eerst zelf de bemiddelaar ertoe aan te zetten om de strijdige situatie te beeindigen. Levert dit niet het gewenste resultaat dan kan zij hiervan de AFM in kennis stellen. De AFM dient, als vergunningverlenende instantie, vervolgens zo spoedig mogelijk de nodige maatregelen te nemen om de strijdigheid met de in die andere lidstaat geldende wettelijke voorschriften te beeindigen (artikel 1:59, eerste lid). Deze maatregelen bestaan in eerste instantie uit het geven van een aanwijzing om een bepaalde gedragslijn te volgen. Mocht de aanwijzing niet het gewenste effect hebben dan bestaat op grond van het tweede lid de mogelijkheid voor de AFM om een

transactieverbod ten aanzien van de activiteiten in de andere lidstaat op te leggen.

E (artikel 1:107)

Deze wijziging van artikel 1:107, derde lid, van de Wft implementeert artikel 3, eerste lid, achtste alinea, van de richtlijn verzekeringsdistributie. Op grond van artikel 1:107, derde lid, onderdeel f (nieuw), dienen de lidstaten waarnaar een ingeschreven verzekeraar bevoegd is diensten te verlenen en de namen van de natuurlijke personen die het beleid van de verzekeraar (of herverzekeraar) bepalen te worden vermeld in het register. In artikel 1:107, derde lid, onderdeel g, is bepaald dat de lidstaten waarnaar een ingeschreven herverzekeringbemiddelaar bevoegd is te herverzekeringbemiddelen en de namen van de natuurlijke personen die het beleid van de herverzekeringbemiddelaar bepalen, worden vermeld in het register van de AFM. Hetzelfde is bepaald voor bemiddelaars in verzekeringen in artikel 1:107, derde lid, onderdeel h (nieuw).

F en H

Het betreft hier technische wijzigingen vanwege aanpassing van artikel 2:84 en door de vervanging van de richtlijn verzekeringsbemiddeling door de richtlijn verzekeringsdistributie.

G (artikel 2:81)

De wijziging van artikel 2:81 dient ter implementatie van artikel 3, eerste lid, vijfde alinea, van de richtlijn verzekeringsdistributie. Op grond van deze richtlijn bepaling mag een bemiddelaar onder de verantwoordelijkheid van de verzekeraar of bemiddelaar handelen. Deze bemiddelaar heeft dan geen eigen vergunning nodig, maar wordt aangemeld bij de AFM door die verzekeraar of vergunninghoudende bemiddelaar. Deze figuur van de "verbonden bemiddelaar" is in artikel 2:81 thans alleen geregeld voor bemiddelaars die bemiddelen voor een verzekeraar. De wijziging strekt ertoe dit ook voor bemiddelaars die bemiddelen voor een vergunninghoudende bemiddelaar mogelijk te maken.

I (artikel 2:84)

Artikel 2:84 bepaalt wanneer een bemiddelaar in verzekeringen met zetel in een andere lidstaat die voornemens is om te bemiddelen in verzekeringen in Nederland, kan overgaan tot het verlenen van diensten vanuit een in Nederland gelegen bijkantoor of door middel van het verrichten van diensten naar Nederland. Artikel 2:84, eerste lid, verwerkt artikel 6, tweede lid, van de richtlijn verzekeringsdistributie. In artikel 2:84, eerste lid, wordt bepaald vanaf welk moment de bemiddelaar met zetel in een andere lidstaat diensten kan verlenen via een in Nederland gelegen bijkantoor. Verwezen wordt naar de procedure zoals opgenomen in artikel 6, tweede lid, van de richtlijn verzekeringsdistributie. De bemiddelaar kan aanvangen met het verlenen van diensten via een in Nederland gelegen bijkantoor onmiddellijk na ontvangst van de informatie van de AFM over de voorwaarden om redenen van algemeen belang die in acht moeten worden genomen bij het verlenen van diensten naar Nederland maar in ieder geval binnen een maand nadat de toezichthoudende

instantie van de betrokken lidstaat aan de bemiddelaar heeft medegedeeld dat de AFM de informatie, bedoeld in artikel 6, eerste lid, van de richtlijn verzekeringsdistributie heeft ontvangen. Artikel 2:84, tweede lid, dient ter implementatie van artikel 4, eerste en tweede lid, van de richtlijn verzekeringsdistributie. Hierin wordt bepaald dat indien de bevoegde autoriteit van de lidstaat van ontvangst (in casu de AFM) van de bevoegde autoriteit van een andere lidstaat informatie ontvangt dat een bemiddelaar in verzekeringen voornemens is diensten te verlenen door middel van het verrichten van diensten naar Nederland zij onverwijld de ontvangst van die informatie bevestigt. Indien de bemiddelaar in verzekeringen in kennis is gesteld door de toezichthoudende instantie van de lidstaat van zijn zetel dat de AFM de desbetreffende informatie heeft ontvangen dan kan de bemiddelaar in verzekeringen starten met het verrichten van diensten naar Nederland.

J (artikel 2:88)

Doordat artikel 2:90, tweede lid, vervalt dient de verwijzing naar artikel 2:90 te worden aangepast.

K (artikel 2:90)

Artikel 2:90 ziet op de situatie waarin een herverzekeringbemiddelaar met zetel in een andere lidstaat vanuit een in Nederland gelegen bijkantoor of door middel van het verrichten van diensten naar Nederland voornemens is te herverzekeringbemiddelen. In dit artikel wordt artikel 2:84 van overeenkomstige toepassing verklaard. De procedures zoals opgenomen in de artikelen 4, eerste en tweede lid, en 6, eerste en tweede lid, van de richtlijn verzekeringsdistributie zijn van toepassing.

L (artikel 2:93a)

Het betreft een technische wijziging.

M (artikel 2:94a)

Dit artikel regelt de notificatieprocedure voor bemiddelaars in verzekeringen met zetel in een andere lidstaat die onder meer diensten wensen te verlenen (al dan niet via een bijkantoor) die in Nederland kwalificeren als diensten die door een gevolmachtigd agent worden verleend.

N (artikel 2:125)

Artikel 2:125 verwerkt artikel 6 van de richtlijn verzekeringsdistributie en bepaalt waaraan een bemiddelaar in verzekeringen met zetel in Nederland die voornemens is vanuit een in een andere lidstaat gelegen bijkantoor te bemiddelen in verzekeringen dient te voldoen. Artikel 2:125, eerste en tweede lid, verwerkt artikel 6, eerste lid, van de richtlijn verzekeringsdistributie. De bemiddelaar in verzekeringen dient op grond van het eerste lid de AFM op de hoogte te stellen van zijn voornemen om in een andere lidstaat een bijkantoor te openen. De informatie die daarbij moeten worden verstrekt zal worden opgenomen in het Besluit Markttoegang financiële ondernemingen Wft. In het derde lid is bepaald dat uiterlijk een maand nadat de AFM de informatie heeft ontvangen van de bemiddelaar de AFM deze informatie doorstuurt aan de

toezichhoudende instantie van de lidstaat waar de bemiddelaar in verzekeringen voornemens is te bemiddelen in verzekeringen. De AFM kan besluiten de gegevens niet naar de toezichhoudende instantie van de andere lidstaat te sturen indien de AFM van mening is dat de organisatiestructuur of financiële positie van de bemiddelaar niet toereikend is. Een dergelijke weigering kwalificeert als een besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht, waartegen bezwaar en beroep open staat bij de bestuursrechter. Het vierde lid bepaalt dat de AFM de bemiddelaar in verzekeringen mededeelt dat de toezichhoudende instantie van de lidstaat waar de bemiddelaar voornemens is te bemiddelen in verzekeringen de gegevens heeft ontvangen.

Indien van toepassing deelt de AFM de voorwaarden om redenen van algemeen belang mee die de toezichhoudende instantie van de andere lidstaat heeft verbonden aan het bemiddelen in verzekeringen in de betrokken lidstaat (vijfde lid). Het zesde lid implementeert artikel 6, tweede lid, tweede en derde alinea, van de richtlijn. Hierin wordt bepaald wanneer een bemiddelaar diensten kan verlenen vanuit een in een andere lidstaat gelegen bijkantoor. Het zevende en achtste lid hebben betrekking op het melden van wijzigingen in gegevens die ingevolge het tweede lid moeten worden gemeld en het doorgeven van de wijzigingen door de AFM aan de toezichhoudende instantie van de betrokken lidstaat.

O (*artikel 2:125a*)

Artikel 2:125a verwerkt artikel 4 van de richtlijn verzekeringsdistributie en bepaalt waaraan een bemiddelaar in verzekeringen met zetel in Nederland dient te voldoen die voornemens is te bemiddelen in verzekeringen door middel van het verrichten van diensten naar een andere lidstaat. Artikel 2:125a, eerste en tweede lid, verwerken artikel 4, eerste en tweede lid, van de richtlijn verzekeringsdistributie. De bemiddelaar in verzekeringen dient op grond van het eerste lid de AFM op de hoogte te stellen van zijn voornemen om door middel van het verrichten van diensten naar een andere lidstaat te bemiddelen in verzekeringen. De informatie die daarbij moeten worden verstrekt zal worden opgenomen in het Besluit Markttoegang financiële ondernemingen Wft. In het derde lid is bepaald dat uiterlijk een maand nadat de AFM de informatie heeft ontvangen van de bemiddelaar de AFM deze informatie doorstuurt naar de toezichhoudende instantie van de lidstaat waar de bemiddelaar in verzekeringen voornemens is te bemiddelen in verzekeringen. Het vierde lid bepaalt dat de AFM de bemiddelaar in verzekeringen mededeelt dat de toezichhoudende instantie van de lidstaat waar de bemiddelaar voornemens is te bemiddelen in verzekeringen de gegevens heeft ontvangen. Indien van toepassing verstrekt de AFM tegelijkertijd aan de bemiddelaar het adres van de website waar informatie is te vinden over de voorwaarden om redenen van algemeen belang die de toezichhoudende instantie van de andere lidstaat heeft verbonden aan het bemiddelen in verzekeringen in de betrokken lidstaat. De bemiddelaar in verzekeringen kan aanvangen met het verrichten van diensten naar de andere lidstaat na ontvangst van de hiervoor genoemde mededeling van de AFM (vijfde lid).

Het zesde en zevende lid hebben betrekking op het melden van wijzigingen in gegevens die ingevolge het tweede lid moeten worden gemeld en het doorgeven van de wijzigingen door de AFM aan de toezichhoudende instantie van de betrokken lidstaat.

P (*artikel 2:126*)

Artikel 2:126 regelt de situatie waarin een herverzekeringsbemiddelaar met zetel in Nederland voornemens is te herverzekeringsbemiddelen vanuit een bijkantoor gelegen in een andere lidstaat of door middel van het verrichten van diensten naar een andere lidstaat. In artikel 2:126 worden de artikelen 2:125 en 2:125a van overeenkomstige toepassing verklaard.

Q (*artikel 3:33a*)

Het betreft een aanpassing van de verwijzing naar artikel 1:107, derde lid, vanwege de vernumming van artikel 1:107, derde lid, onderdeel n, tot artikel 1:107, derde lid, onderdeel p.

R (*artikel 4:8*)

Artikel 4:8, zevende en achtste lid, dient ter implementatie van artikel 7, eerste lid, van de richtlijn verzekeringsdistributie. Uitgangspunt is dat indien een verzekeringsbemiddelaar of herverzekeringsbemiddelaar (hierna: bemiddelaar) zijn zetel heeft in Nederland het toezicht wordt uitgeoefend door de AFM. Indien een bemiddelaar echter zijn zetel in Nederland heeft en zijn hoofdvestiging in een andere lidstaat (en daarmee zijn hoofdactiviteiten) dan kan de AFM met de betrokken toezichthoudende autoriteit overeenkomen dat de toezichthoudende autoriteit van de lidstaat waar de hoofdvestiging is gelegen het toezicht op de desbetreffende bemiddelaar zal uitoefenen. De reden hiervoor kan zijn dat de toezichthoudende autoriteit van de andere lidstaat veel meer zicht heeft op de activiteiten die daar worden uitgeoefend. Indien de AFM een dergelijke afspraak heeft gemaakt dan betekent dit dat afdeling 4.2.1 van de Wft (artikelen met betrekking tot de geschiktheid, betrouwbaarheid en integriteit van bemiddelaars en zijn medewerkers) niet van toepassing is op een dergelijke bemiddelaar (zevende lid). In het achtste lid wordt de omgekeerde situatie geregeld. Het gaat dan om de situatie dat een bemiddelaar met zetel in een andere lidstaat zijn hoofdvestiging in Nederland heeft en de AFM met de toezichthoudende autoriteit van de lidstaat waar de bemiddelaar zijn zetel heeft, is overeengekomen dat het toezicht zal worden uitgeoefend door de AFM. In een dergelijk geval is afdeling 4.2.1 van toepassing op die bemiddelaar.

S (*artikel 4:12*)

Artikel 4:12, tiende en elfde lid, verwerkt artikel 7, eerste lid, van de richtlijn verzekeringsdistributie. Voor een toelichting wordt verwezen naar de toelichting bij artikel 4:8. Het tiende lid regelt dat de artikelen 4:13, 4:15, 4:15a en 4:17 (organisatorische vereisten) niet van toepassing zijn op een bemiddelaar in verzekeringen of een herverzekeringsbemiddelaar met zetel in Nederland en met een hoofdvestiging in een andere lidstaat indien de AFM met de toezichthoudende autoriteit van de lidstaat waar de hoofdvestiging is gelegen is overeengekomen dat niet de AFM het toezicht zal uitoefenen maar de toezichthoudende instantie van de desbetreffende lidstaat. Omgekeerd wordt in het elfde lid geregeld dat de artikelen 4:13, 4:15, 4:15a en 4:17 van toepassing zijn op bemiddelaars in verzekeringen of herverzekeringsbemiddelaars met hoofdvestiging in Nederland en zetel in een andere lidstaat indien de AFM met de toezichthoudende instantie van de

lidstaat van de zetel op grond van artikel 7, eerste lid, van de richtlijn verzekeringsdistributie is overeengekomen dat de AFM het toezicht zal uitoefenen.

T (*artikel 4:22a*)

Artikel 4:22a verwerkt de artikelen 20, eerste en tweede lid, en 24, zesde lid, van de richtlijn verzekeringsdistributie. Voorafgaand aan de totstandkoming van een overeenkomst inzake een verzekering (zowel bij execution only dienstverlening als bij advies) stelt een financiëledienstverlener op basis van de door de cliënt verstrekte informatie de wensen en behoeften van de cliënt vast en verstrekt de cliënt objectieve informatie over het verzekeringsproduct voor zover dit relevant is voor een adequate beoordeling van de verzekering. De informatie die de financiëledienstverlener over de desbetreffende verzekering dient te verstrekken is afhankelijk van de complexiteit van de verzekering en het soort klant. De financiëledienstverlener zorgt ervoor dat de voorgestelde verzekering in overeenstemming is met de wensen en behoeften van de cliënt. Dit betekent dat indien bijvoorbeeld de cliënt een autoverzekering wil afsluiten en bijvoorbeeld aangeeft dat hij de auto alleen WA wil verzekeren, de financiëledienstverlener een verzekering dient aan te bieden die aansluit bij de wensen en behoefte van de cliënt.

Ook in het geval dat een verzekering wordt aangeboden samen met een ander product of dienst als onderdeel van een pakket of dezelfde overeenkomst dient de financiëledienstverlener ervoor te zorgen dat de desbetreffende verzekering voldoet aan de wensen en behoeften van de cliënt. Er is uitdrukkelijk geen sprake van advies. Bij advies gaat het om een gepersonaliseerde aanbeveling aan de cliënt waarin de financiëledienstverlener de cliënt uitlegt waarom een specifieke verzekering het best aansluit bij de wensen en behoeften van de cliënt.

U (*artikel 4:25a*)

De wijziging van artikel 4:25a biedt een grondslag om artikel 19, vierde lid, van de richtlijn verzekeringsdistributie te implementeren in het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft (Bgfo). Op grond van artikel 4:25a, eerste lid, onderdeel c, kunnen bij algemene maatregel van bestuur regels worden gesteld met betrekking tot de beloning of vergoeding van werknemers van de verzekeraar. Een verzekeraar dient op grond van artikel 19, vierde lid, van de richtlijn verzekeringsdistributie een cliënt voorafgaand aan de totstandkoming van een verzekeringsovereenkomst te informeren over de aard van de beloning of vergoeding die haar werknemers ontvangen voor het verkopen van verzekeringen.

V en W (*artikelen 4:63a en 4:75a*)

De artikelen 4:63a en 4:75a verwerken artikel 24, derde lid, van de richtlijn verzekeringsdistributie. In deze artikelen wordt bepaald dat een verzekeraar of bemiddelaar in verzekeringen die een verzekering aanbiedt als aanvulling op een goed of de verlening van een dienst de cliënt de mogelijkheid dient te bieden om het goed of de dienst zonder verzekering aan te schaffen. Een onderneming die mobiele telefoons of laptops verkoopt dient bijvoorbeeld altijd de cliënt de mogelijkheid te bieden om de telefoon respectievelijk laptop zonder diefstalverzekering te kopen. Reisorganisaties dienen de cliënt de

mogelijkheid te bieden om de reis zonder reisverzekering of annuleringsverzekering te boeken. Naast de bevoegdheid van de AFM om op te treden op grond van de Wft, kan de AFM ook op grond van de Wet handhaving consumentenbescherming (Whc) hiertegen optreden.

Indien een verzekeraar of een bemiddelaar in verzekeringen deze verplichting namelijk niet nakomt, handelt de verzekeraar respectievelijk bemiddelaar onrechtmatig. Er is dan sprake van een oneerlijke handelspraktijk in de zin van artikel 6:193b jo. 6:193d (misleidende omissie) van het Burgerlijk Wetboek (BW). Op grond van artikel 6:193j, derde lid, BW is een overeenkomst die als gevolg van een oneerlijke handelspraktijk tot stand is gekomen vernietigbaar. Artikel 1:23 Wft bepaalt dat een privaatrechtelijke rechtshandeling welke is verricht in strijd met de bij of krachtens deze wet gestelde regels niet uit dien hoofde aantastbaar is, tenzij in de Wft anders is bepaald. In het tweede lid van de artikelen 4:63a en 4:75a wordt bepaald dat indien de verzekeraar of bemiddelaar die een verzekering aanbiedt als aanvulling op een goed of de verlening van een dienst niet de cliënt de mogelijkheid heeft geboden om het goed of de dienst zonder verzekering aan te schaffen de verzekeringsovereenkomst vernietigbaar is. Verder wordt bepaald dat verzekeringsovereenkomsten met een beleggingscomponent niet kunnen worden vernietigd omdat financiële instrumenten vaak al vele malen zijn verhandeld en de (uiteindelijke) rechthebbende niet meer is te traceren. De cliënt kan dan geen beroep doen op artikel 6:193j, derde lid, BW.

Op grond van artikel 8.8. van de Whc is het een handelaar (in casu de verzekeraar of de bemiddelaar in verzekeringen) bovendien niet toegestaan oneerlijke handelspraktijken te verrichten. De AFM is op grond van artikel 3.1, eerste lid, van de Whc bevoegd om hiertegen op te treden omdat het om een financiële dienst gaat (namelijk het aanbieden respectievelijk bemiddelen in verzekeringen).

X (artikel 4:89)

In artikel 4:89, zesde lid, wordt artikel 30, vierde lid, van de richtlijn verzekeringsdistributie geïmplementeerd. De verzekeraar of bemiddelaar dient documenten te bewaren waaruit blijkt welke rechten, plichten en overige voorwaarden zijn overeengekomen met de cliënt in verband met het verlenen van diensten. Duidelijk moet zijn wat de rechten en verplichtingen van beide partijen zijn en welke diensten op welke wijze worden verricht zodat beide partijen weten waar zij aan toe zijn. Daarom zal tot de bewaren documenten in ieder geval het dienstverleningsdocument behoren. Het zesde lid maakt het mogelijk in een cliëntendossier te verwijzen naar eventuele andere documenten of wetteksten om aan te duiden wat is overeengekomen. Dit maakt het bijvoorbeeld mogelijk om in documenten in het dossier te verwijzen naar algemene voorwaarden die de verzekeraar of bemiddelaar hanteert en deze algemene voorwaarden niet tevens per cliënt te archiveren. Indien er afwijkende of aanvullende voorwaarden zijn afgesproken met de cliënt dienen de documenten waaruit dit blijkt uiteraard wel in het dossier van de cliënt te worden bewaard.

Y (bijlage artikel 1:79)

In de bijlage bij artikel 1:79 worden de artikelen opgenomen ten aanzien waarvan de toezichthouder een last onder dwangsom kan opleggen.

Z (bijlage artikel 1:80)

In de bijlage bij artikel 1:80 worden de artikelen opgenomen ten aanzien waarvan de toezichthouder een bestuurlijke boete kan opleggen.

ARTIKEL II

Dit artikel betreft de inwerkingtreding. De wijzigingen moeten conform artikel 42 van de richtlijn verzekeringsdistributie op 23 februari 2018 in werking treden. Wanneer deze wet later in het Staatsblad wordt gepubliceerd, vindt overeenkomstig latere inwerkingtreding plaats.

De Minister van Financiën,